

Бджекович-Міканович В., Сантріч Й.

Стратегічні та правові межі здоров'я матері та дитини в країні – кандидаті на вступ до ЄС Республіці Сербія

Проаналізовано стратегічні та правові межі здоров'я матері і дитини, що сформувалися у системі охорони здоров'я Республіки Сербія з часу демократичної зміни національного уряду на початку ХХІ ст. Виокремлено низку мультигалузевих і галузевих стратегій політики у сфері охорони здоров'я, законодавчих актів, програм, наказів та інших нормативних документів, розроблених за участі провідних фахівців у сфері громадського здоров'я і спрямованих на зміцнення здоров'я дітей і жінок у Сербії.

Охарактеризовано систему надання медичних послуг дітям і жінкам на первинному, вторинному і третинному рівнях медичної допомоги. Первинну медичну допомогу дітям і жінкам надають бригади лікарів (педіатри, гінекологи та сімейні лікарі) у центрах надання первинної медичної допомоги з визначеним переліком заходів, до яких вони можуть вдаватися. Однак рівень забезпечення цих бригад у різних місцевостях різний. Одним із шляхів оптимізації цієї системи є посилення децентралізації. Спеціалізовану медичну допомогу жінки і діти отримують у дитячих та акушерсько-гінекологічних відділеннях загальних лікарень. На третинному рівні високоспеціалізовані медичні послуги надають установи, розташовані у містах Белград і Новий Сад. Охарактеризовано показники дитячої та материнської смертності. Виокремлено фактори, які впливають на збільшення рівня дитячої смертності, як-от: бідність, несприятливі житлові умови, низький рівень грамотності матерів, застосування насильства щодо дітей, брак антенатальних і постнатальних медичних послуг. У процесі реформування системи охорони здоров'я, зокрема децентралізації, вирішення питань, пов'язаних із функціонуванням центрів первинної медичної допомоги, було передано до компетенції органів місцевого самоврядування. Сьогодні місцеві громади повинні розробляти місцеві плани охорони здоров'я та формулювати програми, спрямовані на вирішення проблем населення конкретної території.

Охарактеризовано ключові законодавчі акти, спрямовані на поліпшення якості медичних послуг і забезпечення доступності медичної допомоги, зокрема Закон про охорону здоров'я, Закон про медичне страхування, а також заходи, яких було вжито з метою запобігання вживанню молоддю наркотичних речовин, зокрема створення мультидисциплінарних комісій з контролю за психоактивними речовинами. Проаналізовано процес нормативно-правового наближення правової системи Сербії до правової системи Європейського Союзу, наведено перелік уже підписаних міжнародних угод і перелік проблем, які постали перед Сербією на шляху до набуття членства в Європейському Союзі.

Ключові слова: дитяче та материнське здоров'я, законодавство про охорону здоров'я, Сербія, Acquis Communautaire.

Бджекович-Миканович В., Сантрич И.

Стратегические и правовые рамки здоровья матери и ребенка в стране – кандидате на вступление в ЕС Республике Сербия

Проанализированы стратегические и правовые рамки здоровья матери и ребенка, сформировавшиеся в системе здравоохранения Республики Сербия с момента демократической смены национального правительства в начале XXI в. Выделен ряд мультиотраслевых и отраслевых стратегий политики в сфере здравоохранения, законодательных актов, программ, приказов и других нормативных документов, разработанных при участии ведущих специалистов в области общественного здоровья и направленных на улучшение состояния здоровья детей и женщин в Сербии.

Охарактеризована система предоставления медицинских услуг детям и женщинам на первичном, вторичном и третичном уровнях медицинской помощи. Первичная медицинская помощь оказывается детям и женщинам бригадами врачей (педиатры, гинекологи и семейные врачи) в центрах оказания первичной медицинской помощи с определенным перечнем мероприятий, к которым они могут прибегнуть. Однако уровень обеспечения таких бригад в разных местностях разный, что требует оптимизации системы, в том числе путем усиления децентрализации. Специализированная медицинская помощь оказывается женщинам и детям в детских и акушерско-гинекологических отделениях общих больниц. На третичном уровне высокоспециализированные медицинские услуги предоставляют учреждения, находящиеся в городах Белград и Новый Сад. Охарактеризованы показатели детской и материнской смертности. Выделены факторы, влияющие на повышение уровня детской смертности, например, бедность, неблагоприятные жилищные условия, низкий уровень грамотности матерей, применение насилия в отношении детей, недостаточное наличие антенатальных и постнатальных медицинских услуг. В процессе реформирования системы здравоохранения, в частности ее децентрализации, решение вопросов, связанных с функционированием центров первичной медицинской помощи, отнесено к компетенции органов местного самоуправления. Сегодня местные общины должны разрабатывать местные планы охраны здоровья, формулировать программы, направленные на решение проблем населения конкретной территории.

Охарактеризованы ключевые законодательные акты, направленные на улучшение качества медицинских услуг и обеспечение доступности медицинской помощи, в том числе Закон о здравоохранении, Закон о медицинском страховании, а также меры, принятые с целью предотвращения употребления молодежью наркотических веществ, в частности, создание мультидисциплинарных комиссий по контролю за психоактивными веществами. Проанализирован процесс нормативно-правовой гармонизации правовых систем Европейского Союза и Сербии, приведены перечень уже подписанных международных соглашений и перечень проблем, возникших перед Сербией на пути к членству в Европейском Союзе.

Ключевые слова: детское и материнское здоровье, законодательство о здравоохранении, Сербия, Acquis Communautaire.

Literatura

1. Available at: http://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf
2. Ustav Republike Srbije. Beograd: Službeni glasnik RS 98/2006.
3. Government of RS. Fiscal Strategy for 2013 with projections for 2014 and 2015. Available at: http://mfp.gov.rs/UserFiles/File/dokumenti/2012/Nacrt%20fiskalne%20strategije%20za%202013_%20godinu%20sa%20projekcijama%20za%202014_%20i%202015.pdf.
4. Decision on Healthcare Development Plan of the Republic of Serbia. Official Gazette of RS 88/2010.
5. Bylaw on National Programme of Health Care of Women, Children and Adolescents. Official Gazette of RS 28/2009.
6. Republic Commission for Women's, Children's and Youth's Health Care. Professional-methodological instructions for implementation of the Bylaw on National Programme of Health Care of Women, Children and Adolescents. Belgrade: Institute of mother and child health care of Serbia „Dr Vukan Čupić“ 2010.
7. Book of rules about conditions to perform health care in health organizations and other forms of health services. Official gazette of RS 43/2006; 112/2009;
8. Institute of Public Health of Serbia „Dr Milan Jovanović Batut“. Health Statistical Yearbook of Republic of Serbia 2011. Belgrade: Institute of Public Health of Serbia 2012. p. 107.
9. Decision on Healthcare Development Plan of the Republic of Serbia. Official Gazette of RS 88/2010.
10. Bylaw on National Program of Health Care of Women, Children and Adolescents (Official Gazette of RS 28/2009) and Bylaw on National Program of Preventive health care for children with psycho-physiological disorders and pathology of development. (Official Gazette of RS 15/2009)
11. University Hospital for Neurology and Psychiatry of Children and Adolescents, Institute for Mother and Child Health Care of Serbia "Dr Vukan Čupić", University Children's Hospital, Institute of Neonatology, University Hospital for Gynaecology and Obstetrics, Institute for Health Care of Mother and Child in Novi Sad.
12. UNICEF 2012: UNICEF (UN Inter-agency Group for Child Mortality Estimation). Levels & Trends in Child Mortality. Report 2012. New York: UNICEF Headquarters 2012.
13. Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“. Zdravlje stanovnika Srbije. Analitička studija 1997–2007. Beograd: Institut za javno zdravlje Srbije 2008.
14. Institut za javno zdravlje Srbije „dr Milan Jovanović Batut“. Republika Srbija. Odabranizdravstvenipokazateljiza 2011. godinu.

Beograd: IZJZS 2012.

15. *Serbian Government. The Health Policy of Serbia, available at: www.prsp.gov.rs/download/Zdravlje.doc*
16. http://www.inkluzija.gov.rs/?page_id=2347&lang=en
17. Health Insurance Law. Official Gazette of RS 107/2005.
18. Government of RS. Fiscal Strategy for 2013 with projections for 2014 and 2015. http://mfp.gov.rs/UserFiles/File/dokumenti/2012/Nacrt%20fiskalne%20strategije%20za%202013_%20godinu%20sa%20projekcijama%20za%202014_%20i%202015.pdf. (accessed September 12, 2013)
19. Strategy for continuous quality improvement of health care and patient safety. Official Gazette RS 15/2009.
20. Development of guidelines for good clinical practice started in 2004 with support of the European Union projects. See at: Ministry of Health, Working group for guidelines. <http://www.zdravlje.gov.rs/showpage.php?id=145>
21. Book of rule on quality of health care indicators. Official Gazette 49/2010
22. Agency for Accreditation of Health Care Institutions of Serbia. <http://www.azus.gov.rs/en/>
23. Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Službeni glasnik Republike Srbije 57/2011.
24. Strategija za smanjenje siromaštva, Kontakt organizacija za decu. Ka smanjenu siromaštva dece. Resursi, zaključci i preporuke klastera organizacija za decu. Niš: Punta - Društvo za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine 2008.
25. Ministarstvo zdravlja Republike Srbije. Radne verzije i nacrti zakona. <http://www.zdravlje.gov.rs/showpage.php?id=185> (accessed January 30, 2013)
26. Available at: UNICEF. <http://www.unicef.rs/>
27. Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo prosvete nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo rada i socijalne politike. Projekat: Pružanje unapređenih usluga na lokalnom nivou. <http://www.dils.gov.rs/>